

Dialogi Biblioteczne

ISSN 2657-9782

CZASOPISMO ELEKTRONICZNE

2025, nr 2(36)

W NUMERZE:

W baśniowym świecie Pana Ambrożego

„Na straganie” – czyli SUPERMOC warzyw

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska – patronka roku 2025

Smutek, śmierć, żałoba – trudne tematy w literaturze

ADRES REDAKCJI:

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy

ul. Ks. kard. S. Wyszyńskiego 7

40-132 Katowice

tel. 32 258-38-38

e-mail: **dialogi.biblioteczne@pbw.katowice.pl**

Internet: **<https://pbw.katowice.pl/>**

Wydawca: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka
im. Józefa Lompy w Katowicach

Zespół redakcyjny: dr Anna Marcol – redaktor naczelny;
mgr Katarzyna Herich – zastępca redaktora naczelnego;
mgr Barbara Michałek – korekta

SPIS TREŚCI

<i>OD REDAKCJI</i>	4
Katarzyna Herich <i>W BAŚNIOWYM ŚWIECIE PANA AMBROŻEGO, CZYLI „AKADEMIA PANA KLEKSA” JANA BRZECHWY</i>	5
Agnieszka Kubacka <i>„NA STRAGANIE” – CZYLI SUPERMOC WARZYW</i>	12
Barbara Michałek <i>MARIA PAWLIKOWSKA-JASNORZEWSKA (1891-1945). WSPOMNIENIE W ROCZNICĘ</i>	18
Barbara Michałek <i>BIAŁA DAMA, UPIORY, TOPIELICE, JAGUARZYCA O OCZACH JAK NOC I INNE KOSZMARY, CZYLI MARIA PAWLIKOWSKA-JASNORZEWSKA JAKĄ MNIEJ ZNAMY</i> ..	20
Anna Marcol <i>CRAIYON – OD SŁÓW DO OBRAZU</i>	25
Anna Marcol <i>SMUTEK, ŚMIERĆ, ŻAŁOBA W LITERATURZE DLA DZIECI. ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE</i>	31
Anna Marcol, Danuta Zocłńska <i>SPRAWOZDANIE Z WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU RECYTATORSKIEGO „W KRĘGU POEZJI MARII PAWLIKOWSKIEJ-JASNORZEWSKIEJ”</i>	35

OD REDAKCJI

Drodzy Nauczyciele Bibliotekarze, Koleżanki i Koledzy!

Przedstawiamy grudniowy numer naszego czasopisma, w którym – jak zawsze – łączymy pasję do literatury, edukacji i nowoczesnych technologii.

W bieżącym wydaniu zamieściliśmy dwie propozycje zajęć bibliotecznych opartych na twórczości Jana Brzechwy – powieści „Akademia Pana Kleksa” i wierszu „Na straganie”. Utwory te nadal cieszą się popularnością, zachwycają swoim humorem, inspirują oraz otwierają nowe przestrzenie interpretacji.

W odrębnym dziale zebraliśmy artykuły dotyczące życia i twórczości Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej – patronki roku 2025. Zwracamy uwagę na mniej znane motywy jej poezji – pełne upiórów, topielic i niepokojących obrazów. Relacjonujemy także zorganizowany przez naszą bibliotekę Wojewódzki Konkurs Recytatorski, podczas którego młodzież interpretowała utwory poetki.

Polecamy platformę Craiyon, generującą obrazy i ilustracje przydatne w wielu zadaniach realizowanych przez bibliotekarzy oraz zestawienie literatury dziecięcej podejmującej trudne, lecz ważne tematy – smutku, śmierci i żałoby.

Życzymy spokojnego, pełnego rodzinnego ciepła końca roku oraz wielu pięknych spotkań z książką.

Redakcja „Dialogów Bibliotecznych”

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

KATARZYNA HERICH

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

W BAŚNIOWYM ŚWIECIE PANA AMBROŻEGO, CZYLI „AKADEMIA PANA KLEKSA” JANA BRZECHWY

KONSPEKT ZAJĘĆ BIBLIOTECZNYCH

1. **Uczestnicy:** uczniowie klasy IV szkoły podstawowej.
2. **Czas trwania zajęć:** 45 min.
3. **Cele zajęć:**
 - ✓ **cel ogólny:** promocja i rozwój czytelnictwa dzieci oraz popularyzacja książki „Akademia Pana Kleksa” Jana Brzechwy.
 - ✓ **cele operacyjne. Uczniowie:**
 - zapamiętują treść lektury i wykorzystują ją do rozwiązywania zadań,
 - potrafią scharakteryzować postać głównego bohatera,
 - wskazują podstawowe informacje o autorze książki,
 - pracują indywidualnie i w grupie.
4. **Metody pracy:** rozmowa, pogadanka, praca indywidualna ucznia, praca w małych grupach.
5. **Środki dydaktyczne:** test sprawdzający wiedzę o lekturze, karty pracy, rozsypanka, mapa myśli.
6. **Przebieg zajęć:**
 - przywitanie uczniów, pogadanka na temat książki wybranej na zajęcia; w czasie rozmowy kierowanej uczniowie opisują swoje przeżycia związane z lekturą „Akademii Pana Kleksa” Jana Brzechwy; wskazują na podobieństwa i różnice między książką a jej ekranizacjami;
 - ustny sprawdzian z przeczytanej lektury: uczniowie odpowiadają na pytania testu z wiedzy o lekturze (**Załącznik nr 1**);
 - praca w małych grupach: na karcie pracy *Przykładowy dzień w Akademii* uczniowie uzupełniają zajęcia bohaterów książki przypadające na poszczególne pory dnia (**Załącznik nr 2**);
 - za pomocą *mapy myśli*, uczniowie wraz z nauczycielem dokonują charakterystyki Pana Kleksa (**Załącznik nr 3**);
 - praca indywidualna: losowanie karty rozsypanki – zadanie uczniów polega na wskazaniu miejsca lub postaci, o których mowa w tekście (**Załącznik nr 4**);
 - zakończenie zajęć i pożegnanie uczniów.

Załącznik nr 1: Test wiedzy o lekturze (poprawne odpowiedzi zapisano kursywą).

1. Kto jest narratorem książki?

Adam Niezgódka.

2. Ile lat ma Adaś?

12.

3. Gdzie mieści się Akademia?

Na końcu ulicy Czekoladowej.

4. Jak Pan Kleks dostaje się do swoich sekretów?

Przez komin.

5. Kogo Pan Kleks przyjmuje do swojej Akademii?

Tylko chłopców, których imiona zaczynają się na „A”.

6. Kim jest Mateusz?

Uczonym szpakiem, który umie mówić; księciem zamienionym w ptaka.

7. W jaki sposób Mateusz mówi?

Używając tylko końcówek wyrazów.

8. Jak wygląda otoczenie Akademii?

Akademia mieści się w ogromnym parku, otoczona jest Wielkim Murem. W nim umieszczone są furtki (pozamykane na srebrne kłódeczki), które prowadzą do bajek.

9. Do jakiej bajki posłał Adasia Pan Kleks po zapałki?

„Dziewczynka z zapałkami” Andersena.

10. Kto dostarcza Panu Kleksowi piegi?

Golarz Filip.

11. Jaka jest najwyższa odznaka, którą można zdobyć w Akademii?

Pieg od Pana Kleksa.

12. Kim był Paj-Chi-Wo?

Lekarzem ostatniego cesarza chińskiego, uleczył księcia, podarował mu magiczną czapkę.

13. Ile guzików nabierał Adaś w poszukiwaniu guzika od czapki Mateusza?

78 tuzinów.

14. Po co Panu Kleksowi powiększająca pompka?

Codziennie o północy się zmniejsza, rano wkłada do ucha pompkę powiększającą, łyka pigułki na porost włosów i przybiera w ten sposób swoją zwykłą postać.

15. Po co Pan Kleks zjada rano kilka kulek kolorowego szkła i popija je zielonym płynem?

Przywraca mu to pamięć, bo podczas snu wszystko zapomina.

16. W jakiej części ubrania Pana Kleksa najczęściej przebywa Mateusz?

W tylnej części surduta.

17. Co mieści się w kieszeniach kamizelki Pana Kleksa?

Flaszka z zielonym płynem, tabakierka z zapasowymi piegami, powiększająca pompka, senny kwas, kolorowe szkiełka, kilka płomyków świec, pigułki na porost włosów, złote kluczyki, inne osobliwości.

18. Jaki kolor mają włosy Pana Kleksa?

Tęczowy.

19. W jaki sposób Pan Kleks może zobaczyć to, czego nie widzi?

Umieszcza swoje oko w koszyczku w jednym z kolorowych baloników i wysyła w to miejsce, które chce zobaczyć.

20. Co Pan Kleks jada na drugie śniadanie?

Motyle, które mają pestki i które można sadzić na grządkach jak fasolę.

21. O której godzinie i w jaki sposób przebiega pobudka uczniów?

O 5 rano, przez śluzy nad łózkami kapie lodowata woda na nosy chłopców.

22. W jaki dzień tygodnia Adaś najbardziej lubi brać prysznic i dlaczego?

Z pryszniców zawsze leci woda sodowa z sokiem (na każdy dzień tygodnia przypada inny sok), a w środę jest to sok malinowy.

23. Jak karani są w Akademii chłopcy, kiedy coś przeszkrobią lub nie są przygotowani do lekcji?

Za karę przez cały dzień muszą nosić żółty krawat w zielone grochy.

24. Do czego służą senne lusterka i co Pan Kleks z nimi robi?

Stoją na nocnych stolikach chłopców i odbijają ich sny. Rano Pan Kleks ogląda je dokładnie, złe sny idą do śmietnika, zostają te, które mu się spodobały. Watę zamoczoną w sennym kwasie Pan Kleks zbiera sny z lusterek i wyciska je do porcelanowej miseczki, suszy na proszek, a potem robi z nich pigułki, które chłopcy zażywają na noc i mają od tego łagodniejsze i jeszcze ciekawsze sny.

25. W jaki sposób Pan Kleks czyta?

Nawija (wraz z chłopcami) książki na szpulki (nitki pochodzą z rozwiniętych liter z książek), robi na nich węzłki i przepuszcza je przez palce.

26. Kto znalazł ulubioną złotą wykałaczkę Pana Kleksa?

Chore sprzęty.

27. Do jakiej bajki wpadł dmuchany globus, za pomocą którego chłopcy uczyli się geografii?

Do bajki o Królownie Śnieżce i 12 krasnoludkach.

28. Co zażyczył sobie Adaś do zjedzenia, kiedy pomagał w kuchni Panu Kleksowi?

Omlęt ze szpinakiem (potem kurczaka z mizerią i pierogi z jagodami).

29. Co Adaś i Artur znaleźli w czasie zabawy w poszukiwanie skarbów?

Księżniczkę Żabkę, złoty gwizdek i złoty klucz.

30. Gdzie poleciał Adaś, kiedy uczył się latać?

Do psiego raju.

31. Czyj pomnik stoi w psim raju i do czego jest potrzebny?

Doktora Dolittle, jest zrobiony z czekolady, codziennie jest zjadany i odbudowywany na nowo – w ten sposób mierzy się tam czas.

32. Gdzie pracował Bogumił Kopeć?

W fabryce dziur i dziurek.

33. O czym był sen Adasia, o którym Pan Kleks opowiedział pozostałym uczniom?

O 7 szklankach.

34. Jak nazywali się dwa nowi uczniowie, których przyprowadził Filip?

Anatol i Alojzy Kukuryk.

35. Gdzie poleciało prawe oko Pana Kleksa?

Na Księżyc.

36. Kim był Alojzy?

Lalką, którą skonstruował Filip, a Pan Kleks ożywił.

37. Kto według Pana Kleksa żyje na Księżycu?

Lunnowie.

38. Co spowodowało, że Pan Kleks wreszcie postanowił uporać się z Alojzym (i rozłożyć go na części)?

Zniszczenie sekretów Pana Kleksa przez Alojzego.

39. Czym były sekrety Pana Kleksa?

Były to porcelanowe tabliczki, na których wypisana była cała wiedza, jaką otrzymał od doktora Paj-Chi-Wo.

40. Jak kończy się książka?

Akademia się kurczy, znika, okazuje się, że Adaś siedzi w czyimś pokoju, Pan Kleks zmienia się w guzik, Mateusz porywa guzik, umieszcza go w swojej czapce, zmienia się w człowieka, który napisał książkę „Akademia Pana Kleksa”.

Załącznik nr 2: Przykładowy dzień w Akademii Pana Kleksa.

GODZINA	CZYNNOŚĆ
5:00	Pobudka
-	Prysznic
5:30	Śniadanie
6:00	Apel w gabinecie Pana Kleksa
-	Oddawanie sennych lusterek
7:00	Lekcje
12:00	Lekcja na świeżym powietrzu
-	Obiad
-	Zabawy w parku
16:00	Wizyta w fabryce (do późnych godzin wieczornych)

Karta pracy (wypełniają uczniowie):

PRZYKŁADOWY DZIEŃ W AKADEMII PANA KLEKSA

GODZINA	CZYNNOŚĆ
5:00	
-	Prysznic
5:30	
6:00	
-	Oddawanie sennych lusterek
7:00	
12:00	
-	Obiad
-	Zabawy w parku
16:00	

Załącznik nr 3: Mapa myśli (tworzona przez nauczyciela wspólnie z uczniami).

Nauczyciel rysuje mapę myśli na tablicy – uczniowie w swoich zeszytach lub na kartach pracy. Centralnym elementem mapy myśli jest PAN KLEKS (w dowolnej interpretacji – rysunku, grafiki, własnego wyobrażenia ucznia o tej postaci).

Źródło ilustracji: generator grafiki oparty na wykorzystaniu sztucznej inteligencji – MS Bing.

Załącznik nr 4: Rozsypanka (utworzona z pociętych wierszy i kolumn tabeli).

Rozpoznaj miejsce lub postać, o którym/o której mowa w tekście:

1. „Istotnie, ulica ta przedstawiała widok niezwykle. Po obu jej stronach na kamiennych postumentach stali chłopcy w różnym wieku i o różnym wyglądzie. Można było rozpoznać wśród nich synów zamożnych rodziców i synów biedaków, chłopców czystych, starannie ubranych, i umorusanych, rozczochranych brudasów. Każdy z nich kolejno wyznawał psim głosem swoją winę:”	2. „Wzdłuż jednej ściany stały na długich stołach blaszane puszki, wypełnione szkiełkami przeróżnych barw i odcieni. Po przeciwległej stronie umieszczone były naczynia z jadalnymi farbami oraz ogromny zbiór najdziwniejszych pędzli i pędzelków. Na oknach stały drewniane skrzynki z jaskrawymi kwiatami, wśród których przeważały nasturcje i pelargonie.”
---	--

3. „Oczom moim ukazała się ulica jakiegoś nie znanego miasta, po której snuło się mnóstwo ludzi. I nawet padał śnieg, chociaż po naszej stronie było w tym czasie lato. Wszyscy przechodnie trzęśli się z zimna, którego ja wcale nie odczuwałem, i nie spadł na mnie ani jeden płatek śniegu. Kiedy tak stałem zdziwiony, zbliżył się do mnie jakiś starszy siwy pan, pogłaskał mnie po głowie i rzekł z uśmiechem: - Nie poznajesz mnie? Nazywam się Andersen.”	4. „Gdy weszliśmy do pierwszej hali, o mało nas nie oślepiły snopy różnokolorowych iskier, tryskających z pasów transmisyjnych, elektrycznych świdrów i tokarek. Maszyny stały długimi szeregami w kilka rzędów, inne zawieszone były na linach i dźwigach, przy wszystkich zaś uwijały się tłumy robotników ubranych w skórzane fartuchy i hełmy o czarnych szklach.”
5. „Cała powierzchnia (...) pokryta jest górami z miedzi, srebra i żelaza. Góry poprzecinane są we wszystkich kierunkach długimi, krętymi korytarzami, od których prowadzi niezliczona ilość drzewi do leżących wzdłuż korytarzy pieczar. (...) Na powierzchni (...) panuje wieczysty mróz.”	6. „Park (...) był niezmiernie rozległy. Sędziwe dęby, wiązy i graby, kasztany i tulipanowce strzelały wysoko w górę, rzucając gęsty cień na liczne jary i wąwozy. Rosnące dziko krzewy, pokrzywy i łopuchy, krzaki dzikich malin i jeżyn, bujne zarośla i wszelkiego rodzaju zielska tworzyły gęszcze nie do przebycia, tamując dostęp do grot i pieczar, których pełno było w jarach i ścianach rozpadlin. Niektóre części parku przypominały dżunglę, gdzie ludzka noga nie postąpiła od wielu lat i skąd po nocach dolatywały tajemnicze odgłosy i szумы.”
7. „Był to wysoki, chudy, siwy pan z rozwianym włosom i kozią bródką. Stał na cienkich, długich nogach i wymachiwał cienkimi, długimi rękami. Przypominał mi bardzo stracha na wróble w podeszłym wieku. Jednym susem przeskoczył na nasz chodnik, objął serdecznie pana Kleksa i pocałował go w obydwie policzki: - Pozwolisz, kochany Bogumile, że ci zaprezentuje moich uczniów. Jest ich dwudziestu czterech - rzekł Pan Kleks.”	8. „Może zawsze z całą dokładnością określić, co kto o której godzinie myślał, może usiąść na krześle, które powinno być, ale którego wcale nie ma, może unosić się w powietrzu, jak gdyby był balonem, może z małych przedmiotów robić duże i odwrotnie, umie z kolorowych szkiełek przyrządzić rozmaite potrawy, potrafi płomyk świecy zdjąć i przechować go w kieszonce od kamizelki przez kilka dni. Krótko mówiąc - potrafi wszystko.”
9. „W domu nic mi się nigdy nie udawało. Zawsze spóźniałem się do szkoły, nigdy nie zdążyłem odrobić lekcji i miałem gliniane ręce. Wszystko upuszczałem na podłogę i tłukłem, a szklanki i spodki na sam mój widok pękały i rozlatywały się w drobne kawałki, zanim jeszcze zdążyłem ich dotknąć. Nie znosiłem krupniku i marchewki, a właśnie codziennie dostawałem na obiad krupnik i marchewkę, bo to pożywne i zdrowe. Kiedy na domiar złego oblałem atramentem parę spodni, obrus i nowy kostium mamy, rodzice postanowili wysłać mnie na naukę i wychowanie (...).”	10. „Urodziłem się na królewskim dworze jako jedyny syn i następca tronu wielkiego i potężnego władcy. Mieszkałem w pałacu wyłożonym marmurami i złotem, stąpałem po perskich dywanach, każdy mój kaprys był natychmiast zaspakajany przez usługujących ministrów i dworzan (...). Ojciec mój był królem i panował licznym krajom i narodom. (...) Matka moja była księżniczką i słynęła z urody na wszystkich lądach i morzach. Miałem cztery siostry, z których każda wyszła za mąż za innego króla (...). Od najwcześniejszych lat miałem zamiłowanie do polowania i do konnej jazdy.”

Cytaty pochodzą z książki: Akademia Pana Kleksa / Jan Brzechwa. – Warszawa: Punkt, 1990.

ROZWIĄZANIE:

1. Ulica Dręczycieli w Psim Raju.
2. Kuchnia Pana Kleksa.
3. Bajka o „Dziewczynce z zapałkami”.
4. Fabryka dziur i dziurek.
5. Powierzchnia Księżyca.
6. Park otaczający Akademię Pana Kleksa.
7. Bogumił Kopeć - kierownik fabryki dziur i dziurek.
8. Pan Kleks.
9. Adaś Niezgódka.
10. Książę, zamieniony później w szpaka Mateusza.

Z PRAKTYKI NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

AGNIESZKA KUBACKA

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach
Filia w Gliwicach

“NA STRAGANIE” - CZYLI SUPERMOC WARZYW

SCENARIUSZ ZAJĘĆ Z ELEMENTAMI KODOWANIA DLA UCZNIÓW EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ*

1. **Uczestnicy:** uczniowie edukacji wczesnoszkolnej.
2. **Czas trwania:** 90 min.
3. **Cele zajęć:**
 - cele ogólne:**
 - popularyzacja edukacji i profilaktyki zdrowotnej,
 - promocja zdrowego stylu życia i właściwego odżywiania,
 - wzmacnianie nawyków prozdrowotnych wśród uczniów,
 - cele operacyjne - uczeń:**
 - potrafi rozpoznać i nazwać podstawowe warzywa,
 - umie opisać wygląd oraz wymienić potrawy przygotowane z wybranych warzyw,
 - ma świadomość wpływu prawidłowego odżywiania na stan zdrowia,
 - potrafi wymienić zalety warzyw,
 - doskonali sprawność motoryki małej w trakcie wykonywanych zadań,
 - rozwija myślenie analityczne i logiczne rozwiązując zadania z kodowania,
 - potrafi efektywnie wyszukiwać informacje za pomocą nowoczesnych technologii.
4. **Metody pracy:** pogadanka, zadania praktyczne.
5. **Środki dydaktyczne:** karty pracy, stanowisko komputerowe (tablet / smartfon) z dostępem do Internetu.
6. **Formy pracy:** indywidualna, grupowa.
7. **Przebieg lekcji:**
 - Powitanie uczniów oraz wyjaśnienie celu lekcji i podanie jej tematu.

Nauczyciel zwraca uwagę na fakt, że to, co jemy, ma kluczowy wpływ na nasze zdrowie. Warunkiem prawidłowego odżywiania jest spożywanie różnorodnych warzyw. Bohaterami zajęć będą warzywa, które mają supermoc dbania o kondycję fizyczną i psychiczną.

- Wysłuchanie wiersza Jana Brzechwy „Na straganie”.

Nauczyciel prosi uczniów o wymienienie nazw warzyw, które pojawiły się w wierszu?

Dzieci odpowiadają: koper, szczypiorek, kalarepa, rzepa, groch, pietruszka, seler, burak, cebula, fasola, brukselka, marchewka, kapusta.

* Scenariusz opracowany z okazji ustanowienia przez Senat RP roku 2025 – Rokiem Edukacji Zdrowotnej i Profilaktyki.

Następnie pyta, czy wiedzą, jak wyglądają poszczególne warzywa? Jeśli dzieci któregoś z nich nie kojarzą, mogą skorzystać z Internetu.

- Nauczyciel podkreśla, że warzywa powinny być podstawą żywienia, ponieważ mają wiele cennych składników, które w istotny sposób wpływają na nasze zdrowie, a także zmniejszają ryzyko wystąpienia chorób cywilizacyjnych, tj. choroby serca, cukrzyca i otyłość. Powinny być podstawą każdego posiłku. Najlepiej, aby były jedzone w surowej postaci lub lekko przetworzonej (element gotowanych posiłków, soki), ponieważ wówczas zachowują najwięcej drogocennych składników.

Następnie nauczyciel pyta uczniów o zalety warzyw. Sugerowane odpowiedzi uczniów (z uzupełnieniami osoby prowadzącej):

- ✓ są bogate w witaminy, np. witaminę C, która wzmacnia odporność organizmu,
 - ✓ zawierają składniki mineralne, np. potas, magnez, żelazo, wapń (niezbędne do budowy mocnych kości, zębów),
 - ✓ zawierają błonnik (wpływa na dobre trawienie, reguluje pracę jelit),
 - ✓ oczyszczają organizm z toksyn,
 - ✓ są niskokaloryczne.
- Wykonywanie zadań przez dzieci.

Zadanie 1. Graficzne dyktando. Odkryj zakodowany wyraz. Pokoloruj pola na kratownicy według kodu.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

 A3, A4, A5, A6, A7, A8, B3, B5, C3, C4, C5

 D3, D4, D5, D6, D7, D8, E3, E8, F3, F4, F5, F6, F7, F8

 G3, G4, G5, G6, G7, G8, H3, H5, H6, I3, I4, I5, I7, J8

Zadanie 2. Na kratownicy umieszczono warzywa i owoce. Lista zawiera ich nazwy. Wybierz z listy tylko te, które są nazwami warzyw i dopisz do nich kod według wzoru.

Lista: kalafior, jabłko, rzodkiewka, gruszka, śliwka, sałata, brokuł, szczypiorek, pomarańcza, pietruszka, winogrono.

Wzór: kalafior – C 4.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Zadanie 3. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy 4-5 osobowe. Każda grupa otrzymuje kartę z ilustracją warzywa i jego nazwą. Opisuje je według podanych elementów. Wyznaczona osoba z każdej grupy czyta opis jarzyny nie wymieniając jej nazwy. Pozostałe grupy zgadują, jakie warzywo zostało przedstawione.

Grupa I

Nazwa	Ilustracja	Opis
Kapusta		Kolor: Kształt / inne cechy: Jakie danie można przygotować?:

Grupa II

Nazwa	Ilustracja	Opis
Czosnek		Kolor: Kształt / inne cechy: Jakie danie można przygotować?:

Grupa III

Nazwa	Ilustracja	Opis
Marchewka		Kolor: Kształt / inne cechy: Jakie danie można przygotować?:

Grupa IV

Nazwa	Ilustracja	Opis
Cebula		Kolor: Kształt / inne cechy: Jakie danie można przygotować?:

Grupa V

Nazwa	Ilustracja	Opis
Burak		Kolor: Kształt / inne cechy: Jakie danie można przygotować?:

Zadanie 4. Praca w grupie. Każda grupa przygotowuje menu obiadowe według podanych elementów. Podstawą dań powinny być warzywa. Po zakończeniu pracy przedstawiciele grup prezentują swoje zestawy obiadowe.

Zupa	
Drugie danie	
Napój	

- Podsumowanie zajęć.

Nauczyciel podkreśla, że jarzyny są bardzo ważnym składnikiem pokarmu człowieka. Dostarczają substancji odżywczych niezbędnych dla zdrowia i utrzymania organizmu w dobrej kondycji. Pochodzą z różnych stron świata. Ważne, abyśmy jedli warzywa sezonowe i lokalnie wyprodukowane, ponieważ nie potrzebują długiego transportu. Dzięki temu są świeże oraz nie tracą witamin i minerałów, czyli swojej SUPERMOCY.

ODPOWIEDZI:

Zadanie 1. POR.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Zadanie 2.

rzodkiewka – A 10; brokuł – B 7; pietruszka – D 1; szczypiorek – F 9; sałata - I 3.

Zadanie 3.

Grupa I

Kolor: zielony.

Kształt / inne cechy: składa się z liści tworzących kulisty kształt.

Jakie danie można przygotować?: bigos, kapuśniak.

Grupa II

Kolor: biały, biało-fioletowy.

Kształt / inne cechy: kulisty, składa się z ząbków tworzących główkę, ma właściwości bakteriobójcze.

Jakie danie można przygotować?: podstawa wielu potraw, sałatek, sosów, np. sosu do spaghetti.

Grupa III

Kolor: najczęściej pomarańczowy.

Kształt / inne cechy: wydłużony, stożkowy, składa się z korzenia, z którego wyrastają liście.

Jakie danie można przygotować?: podstawa wielu zup, surówek, soków, jest w sałatce jarzynowej.

Grupa IV

Kolor: biała, kremowa, fioletowa.

Kształt / inne cechy: owalny, okrągły, składa się z warstw, gdy się ją kroci, łzawią oczy.

Jakie danie można przygotować?: podstawa zup i sałatek, np. sałatki greckiej.

Grupa V

Kolor: intensywnie czerwony, bordowy.

Kształt / inne cechy: kulisty, owalny.

Jakie danie można przygotować?: barszcz czerwony, składnik sałatek i soków.

Zadanie 4. Przykładowe menu obiadowe:

Zupa	Zupa-krem z brokułów z prażonymi pestkami dyni.
Danie drugie	Filet z kurczaka, gotowane ziemniaki, surówka z kiszanej kapusty i rzodkiewki.
Napój	Sok wyciskany z pomarańczy i marchewki.

Netografia:

- <https://ncez.pzh.gov.pl/zywienie-w-placowkach/warzywa-i-owoce-w-zywieniu-dzieci-i-mlodziezy-praktyczne-wskazowki/> [dostęp: 02.12.2025]
- <https://pl.wikipedia.org/wiki/Warzywa> [dostęp: 02.12.2025]
- <https://pixabay.com.pl> [dostęp: 02.12.2025]

MATERIAŁY OKOLICZNOŚCIOWE

BARBARA MICHAŁEK

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

MARIA PAWLIKOWSKA-JASNORZEWSKA (1891-1945)

WSPOMNIENIE W ROCZNICĘ

Maria Janina z Kossaków Bzowska Pawlikowska-Jasnorzewska. Córką malarza Wojciecha Kossaka i Marii z Kisielnickich. Wnuczka Juliusza Kossaka (malarza). Siostra Magdaleny (pseudonim: Samozwaniec – pisarki, autorki dzieł satyryczno-humorystycznych) i Jerzego (a jakże, malarza!). Szlachcianka z pochodzenia. Przedstawicielka rodziny, w której wszechobecne były tradycje artystyczne. U Kossaków bywali m.in. Henryk Sienkiewicz, Ignacy Paderewski, Wincenty Lutosławski, rodzina Malczewskich.

Nie pobierała systematycznej nauki i nie ukończyła żadnej wyższej szkoły, chociaż krótko uczęszczała jako wolna słuchaczka do Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Otrzymała natomiast staranne wykształcenie domowe, którego efektem było opanowanie kilku języków europejskich, znajomość literatury, filozofii, przyrodoznawstwa. Wiedzę z tych dziedzin samodzielnie pogłębiała przez całe życie.

Dzieciństwo i wczesna młodość upłynęły jej w sielskiej atmosferze, wśród kochających ją ludzi, a dorosłe życie naznaczone było często burzliwymi przeżyciami. Trzykrotnie wychodziła za mąż. Jej pierwszym mężem został Władysław Bzowski, oficer austriackiej armii, człowiek o dość ciasnych horyzontach umysłowych. Po unieważnieniu małżeństwa szybko ponownie wyszła za mąż, za Jana Gwalberta Henryka Pawlikowskiego – mężczyznę o bogatej osobowości: pisarza, taternika, sportowca, przedstawiciela znanego i zasłużonego dla polskiej kultury rodu. Wielka miłość wygasła po kilku latach, między innymi za sprawą niewierności Pawlikowskiego, który romansował z tancerką Valérie Konchinsky. To małżeństwo również zostało unieważnione.

Pod koniec lat dwudziestych i na początku trzydziestych odbyła wiele dalekich podróży, m.in. do Włoch, Francji, Grecji, Turcji, a nawet północnej Afryki. W Paryżu poznała Sarmiento de Beires, portugalskiego poetę i lotnika, z którym połączyła ją – jak myślała – wielka miłość. Jednak już za cztery lata została żoną Stefana Jasnorzeńskiego, także lotnika, oficera, kapitana Wojska Polskiego i Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii, późniejszego uczestnika bitwy o Anglię. Z nim także sporo podróżowała. To małżeństwo okazało się trwałe. Mąż przeżył ją ćwierć wieku. Pochowano ich we wspólnym grobie, w Manchesterze. Ona sama zmarła na chorobę nowotworową już po zakończeniu II wojny światowej, którą w swoich utworach przedstawiała jako apokaliptyczny koszmar.

Jako pisarka nie związała się z żadną grupą literacką, chociaż sympatyzowała ze Skamandrytami. Bliskie było jej środowisko formistów (Leon Chwistek, Andrzej Pronaszko). Przyjaźniła się ze Stanisławem Ignacym Witkiewiczem, „Witkacym”, który uwiecznił ją na słynnym portrecie. Na literackich imprezach spotykała też Leopolda Staffa i innych pisarzy tamtego czasu.

Słynęła z wielkiej wrażliwości i uroku osobistego, które przysparzały jej wielbicieli. Zofia Starowieyska-Morstinowa, bywalczyni Kossakówki, napisała tak:

„Lilka była podobna do swoich wierszy. Była jak one, czarująca i niepokojąca, eteryczna a zarazem mocno w ziemię wrośnięta, superpoetyczna, a przy tym realistka, poważna a dowcipna, smutna i wesoła, mądra i czarująco głupia. Ale naprzód uderzała jej uroda. A właściwie (...) naprzód uderzała jej uprzejmość. (...) Lilce wolno było jednych lubić, drugim nie lubić, ale ją musieli lubić, kochać i podziwiać wszyscy. Nie znosiła, by było inaczej.”

Najpełniej i najpiękniej scharakteryzowała ją jednak najlepsza przyjaciółka i powierniczka, czyli siostra, Magdalena Samozwaniec, we wspomnieniowo-biograficznych książkach „Maria i Magdalena” oraz „Zalotnica niebieska”.

Poetką była od dziecka. Wcześniej zaczęła pisać, ale zadebiutowała w roku 1922 tomikiem „Niebieskie migdały”. Początki jej twórczości cechują hedonizm, sensualizm i witalizm, ujęte w pełną wirtuozerii, doskonałą formę literacką. Pełne miłosnej tematyki, wdzięku i egotyzmu świadomej swego uroku kobiety są nie tylko wspomniany debiutancki tomik, ale także „Różowa magia” i „Pocałunki”. Te ostatnie to poetyckie miniatury, arcydzieła zwięzłości. Żywioł muzyki dominuje w „dansingu”, gdzie pisarka wykazuje się gruntowną znajomością tanecznych trendów swej epoki.

Pod koniec lat trzydziestych w twórczości Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej pojawiają się nowe tematy: rozmyślanie o zbliżającej się starości, przemijaniu, także brzydota (np. tomik „Paryż”), skłonność do irracjonalizmu, spirytyzmu, magii, palingenezy (np. tomik „Portret Białej Damy”, w którym pełno duchów i zjaw), pogłębiona refleksja nad przyrodą i fascynacja naturą (np. tomiki „Cisza leśna” i „Balet powojów”). Dominuje poetyckie filozofowanie i coraz bardziej dojmujące przeczucie zbliżającej się katastrofy. To tomiki „Surowy jedwab”, „Śpiąca załoga”, „Krystalizacje” i prozatorski „Szkicownik poetycki”. Wreszcie obrazy spełnionej apokalipsy – porażenie okrucieństwem wojny – czyli dalsze części „Szkicownika” i „Rubayaty wojenne”.

Tworzyła również dramaty. Tylko trzy ogłoszono drukiem. Reszta pozostaje w rękopisach. Chociaż oryginalne pod względem stylu i tematyki – wykorzystujące elementy fantastyki czy baśni – nie dorównują jednak kunsztem jej poezji. Zmarła w lipcu 1945 roku. Niczego nie napisała po wojnie. Do końca pozostali przy niej mąż oraz pisarz i przyjaciel – Tymon Terlecki.

Krytycy literaccy na ogół patrzyli na jej utwory przychylnie. Zdecydowanie ośmieszał je jedynie Ostap Ortwin, pozostając zresztą odosobnionym w swoich surowych sądach. Analizowali tę twórczość znani historycy literatury, m.in. Piotr Kuncewicz, Jerzy Kwiatkowski, Jan Pieszczachowicz, Kazimierz Wyka, Karol Wiktor Zawodziński. Także poeci, np. Mieczysław Jastrun i Julian Przyboś. Jej wiersze śpiewali: Ewa Demarczyk, Kayah, Maria Sadowska, Sanah, Grzegorz Turnau, zespół Ich Troje.

Filigranowa artystka, zalotna, piękna kokietka, a z czasem myślicielka zgłębiająca prawa życia i śmierci, nawet Kasandra, a wreszcie opłakująca ruiny, schorowana kobieta. Nadal jest czytana i – jak się okazuje – także śpiewana. Zajmuje trwałe miejsce w historii polskiej literatury.

MATERIAŁY OKOLICZNOŚCIOWE

BARBARA MICHAŁEK

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

BIAŁA DAMA, UPIORY, TOPIELICE, JAGUARZYCA O OCZACH JAK NOC I INNE KOSZMARY, CZYLI MARIA PAWLIKOWSKA-JASNORZEWSKA JAKĄ MNIEJ ZNAMY

„Czarująca i niepokojąca, eteryczna a zarazem mocno w ziemię wrośnięta, superpoetyczna, a przy tym realistka, poważna a dowcipna, smutna i wesoła, mądra i czarująco głupia.” Tak scharakteryzowała ją Zofia Starowieyska-Morstinowa. „Zalotnicą niebieską” nazwała siostrę Magdalena Samozwaniec. „Jest dla mnie niematerialnością obłoku, wiotką smugą cienia, który przeszedł bokiem. Ale równocześnie jest bliźnim istnieniem, doświadczonym i sprawdzonym ponad wszelką wątpliwość, zapamiętanym na długo, chyba na zawsze” napisał Tymon Terlecki.

Filigranowa artystka, pociągająca, piękna kochanek, kochająca i kochana. Taki stereotypowy obraz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej rysuje się w pamięci na podstawie wyboru wierszy ze szkolnej edukacji. A jednak... Już pod koniec lat trzydziestych w jej twórczości pojawiają się nowe, trudne tematy: rozmyślanie o zbliżającej się starości, przemijaniu, którym jednocześnie towarzyszy poważniejsza refleksja nad przyrodą i fascynacja naturą (np. tomiki „Cisza leśna” i „Balet powojów”). Z czasem zaczyna dominować poetyckie filozofowanie i coraz bardziej dojmujące przeczucie zbliżającej się katastrofy. To tomiki „Surowy jedwab”, „Śpiąca załoga”, „Krystalizacje” i prozatorski „Szkicownik poetycki”. Po prostu – różne oblicza grozy. Pisarka staje się myślicielką zgłębiającą prawa życia i śmierci, nawet Kasandrą, a wreszcie opłakującą ruiny, schorowaną kobietą. Te ostatnie szczególnie w dalszych częściach „Szkicownika” i „Rubayatach wojennych”.

Jak zatem przejawia się groza w pisarstwie Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej? Nim się nad tym zastanowimy, najpierw trzeba grozę zdefiniować. Według „Słownika języka polskiego” to:

1. Fakt, że coś jest groźne; też: cecha rzeczy lub zjawiska wywołująca strach.
2. Silne uczucie wywołane przerażającą sytuacją lub niebezpieczeństwem.

W poezji i prozie pisarki można jej szukać przede wszystkim w **konwencjach** literackich (na przykład naturalistycznej i onirycznej) oraz w niektórych **tematach i ujęciach**, a są to głównie: gotycyzm (frenezja, irracjonalizm, halucynacja), spirytyzm, nadciągająca i spełniona apokalipsa. Zatem po kolei...

GROZA EKSPERYMENTÓW NAUKOWYCH I PARANAUKOWYCH: teozofii, parapsychologii, okultyzmu. **Spirytyzm** reprezentują m.in. wiersze „Cień babki”, „Inkub”, „Straszący stolarz”, a nade wszystko tomik „Profil Białej Damy”, a w nim: „Nieudany seans”, „Seans na dnie morza”, „Seans szyb”, „Strach”, „Straszdyło”. **Stan pomiędzy życiem a śmiercią, letarg**, wyobrażają np. „Córka Jaira”, „Góry”, „Materializacja”, „Sen i przebudzenie”, **lunatyzm** – „Słowa

lunatyczki”, a **oniryzm** – „Najpiękniejszy sen”. **Palingenezę** (reinkarnację) przywołuje liryk „Do stuletniej”. Częste są wiotkie **zjawy**, np. „Biała Dama”:

„Biała damo, przeźroczysta damo,
lśniąca w krześle księżycową plamą,
na co czekasz, wystrojona złudnie? (...)
Jak balonik odpływasz pod plafon,
krążysz światłem ponad gdańską szafą,
w zalęknieniu i trumiennej tremie...
Tam za ścianą, stary lokaj Łukasz
w śnie się zrywa i zapalek szuka -
(ciebie więcej niż śmierci się boi)
bo już płyniesz, syreno powietrza,
coraz wiotsza, nieżywsza i bledsza
przez kolejny różaniec pokoi...”

Towarzyszą im **groza śmierci** („Pogrzeb Infantki”, „Pa”), obrazy **pogrzebu**, np. „Niemodny karawan”:

„Niemodne karawany!
Przepychu ołowiany!
Ach, ta pośmiertna pompa,
Fałszowana i skąpa. (...)
Przy fanfarze mollowej
Własne zjedzą cię mole.”

Dokładne przedstawienie **procesu niszczenia** („Ruiny”, „Wspomnienie z wycieczki”). Słysząc **śpiew umarłego** (cykl „Płyty Carusa”), wiją się **topielcy i topielice** („Topielec”), **manekiny** („Umarła lalka”), **mumie** („Serapion i Thaïs”), **medium** („Czarownicy Paryża”). A nad wszystkim unosi się wszechobecna aura **vanitas** („Świat jak trumienna suknia szarpie się i drze” w „Profilu Białej Damy”).

GROZA CODZIENNOŚCI, GROZA ŻYCIA, to obrazy **choroby, cierpienia, fizycznego bólu**, np. „Do chorego”:

„Przypatrzyć się starej kości wyżartej i pustej,
do której smutek usta przykładła i świszczę.”

I „Notatniki” - wstrząsający pamiętnik, pisany u schyłku życia z dokumentarną dokładnością, bez niedomówień i słownego znieczulenia, którego pośmiertna edycja – wbrew wyraźnej woli autorki – wywołała spore kontrowersje. Jeden, najmniej szokujący fragment:

„Jestem położony łan, zbity gradem, połamany. Wszystko we mnie chore, spalone, wstrząśnięte.”

A w liście do przyjaciela, Tymona Terleckiego:

„Rozumiem teraz wstyd zwierząt, gdy kryją się przed cierpieniem.”

Groza miejsca – miasta: demonicznego, złowrogo molocha, w których dominują anonimowość i bezduszość, np. tomik „Paryż” i tytułowy wiersz:

„Topielice Sekwany (...)
Cichym, kamiennym głosem wyją do księżycy (...)

Zezując w kąt wiadomy, gdzie stoi zazwyczaj
Wdowa, paryski upiór,
Monstrum gilotyny”.

„Jakiś wyblakły wodnik paryskich trotuarów
Ściga mnie rybim okiem”.

Także przerażająca architektura:

„W głębi dziedzińców, (...) w mansardach i piwnicach
czarodzieje Paryża czatują jak senne ropuchy,
jak węże zielone, jak sowy, pierzaste i ciche nokturny,
jak na krużgankach Notre-Dame de Paris spiczastouche
potwory...”.

GROZA CZASU, HISTORII, WOJNY, czyli **nadciągające zagrożenie**, przewidywana katastrofa, ujęte w metaforę niepokojących zjawisk przyrody, np. „Burza”:

„Uciekają spłoszone chmury,
Deszczowe unosząc brzemie,
Jak gdy grozą pędzony lud,
Dźwiga w płachtach całe swoje mienie.

Grom, straszliwym kreśląc się imieniem,
W blasku zimnym jak lód,
Nieci trwogę przed burzą na ziemi,
Przed popłochem narodów - chmur...”.

Wreszcie **apokalipsa spełniona**. Wspomniane tomiki: „Szkicownik poetycki”, „Szkicownik wojenny” i „Rubayaty wojenne”. Przerażające obrazy, np. „Lady Godiva i jeździec Apokalipsy” lub „Romans astralny”:

„Leżą tu miasta ludne w studniach szarych murów,
Milion albo półtora miliona ludności,
A pod ziemią w kanałach rojowiska szczurów
I cmentarze gnijących czerepów i kości.”

Wszechobecność koszmarnego zła i nieszczęść:

„Psy o małych twarzach i okrągłych czaszkach roznoszą kości po wzgórzu, warcząc i skacząc. Niezdarnie hasają czterej jeźdźcy Apokalipsy wśród jałowców i spalonego upałem runa macierzanki.

Głód o jamistych oczach kołuje na ślepej kobyle, która ponosząc, koścista, zdobywa się na ostry kłus jedynie. (...) Mór, stępa jadąc na wronej (...) szkapinie, chustą ziemistej barwy w powietrzu obraca. Wojna i Ogień sadzą w odległości, atakując wsie i dwory. Ogień wierzchowcowi własnemu grzywę podpalił”.

Walka żywiołów, rozchwianie praw przyrody:

„Burza naszego czasu rozhuśtała się wysoko: słońce jest teraz najsilniej splamione; niepamiętnie ciemne... Huragany, trzęsienia ziemi, zaburzenia magnetyczne stanowią całość z rozlewem ludzkiego gniewu i szału. Życie wyolbrzymiało nieznosnie...”.

Zezwierzęcenie człowieka, okrucieństwo:

„Z oczu jaguarzycy patrzy noc tropikalna, gęsta i pełna śmierci; ciemna otchłań przyrody. Chwilami niebieścieją jakby mgłą, odurzeniem okrucieństwa. (...) Łapy ma miękkie i kobiece.”

Wszechogarniająca nienawiść, wyeksponowana przez porównanie będące w istocie zaprzeczeniem oraz hiperbole. Symbole miłości (matka nad kołyską) i bezpieczeństwa (kominek w salonie), służą do podkreślenia nieuchronności zagłady:

„Wielki jest zły duch i szeroko rozpięte są nocne jego skrzydła. Jak matka miłośnie nad kołyską pochylona, tak i on w nienawiści swojej troskliwie czuwa nad światem, serce swoje posępne całkowicie poświęcając tej nienawiści, która miliony istnień ogarnia (...). Gwałtowny wicher w kominku mieszczańskim kosmiczne w swym przelocie wygwizduje melodie (...). Natchnienia, wiejące z otchłani, przerastają nas biednych, nas jeszcze ludzkich.”

Regres cywilizacyjny, upadek kultury:

„Apoteoza cywilizacyjnej pychy (...) runie w proch uliczny, na asfalt, na żwir szyb potłuczonych, w leje ziemne, pełne szyn skręconych.

Bo nadszedł czas pokory dla ludzi i rzeczy! Był czas budowania, jest czas burzenia! A w przyszłości już nie ponad siebie nam budować! Poniżej siebie: krecie, szczurze rowy, schrony, czeluście. I głowy nie zadzierać i opaść na cztery łapy!”

Regres wartości, animalizacja ludzi:

„Uzbrojona jednostka straszy bronią, którą posiada – nieuzbrojona, patrzy z trwogą na cienie skrzydeł drapieżców ludzkich i łączy się w stado, podobne owcom beczącym w popłochu, gdy im zagraża sęp lub orzeł...”

Przyroda jako metonimia ludzkiego bytu, np. „Wojna to tylko kwiat”:

"To tylko straszliwy kwiat
Rośliny, która jest Życiem;
To tylko wybuch i kolor
Ciernistych, codziennych pnączy,
Krzewiących się dziko i bitnie.

To tylko okropny kwiat
Tego, co jest –
Płomienny, aż w oczy kole,
Oczy nasze, płaczące obficie!"

„Dalia, królowa piękności, gnijąca złociście (...) zwisa już ciężko w dół, z wyrazem kobiety, wysiłkiem cierpienia bardzo znużonej.”

Rozrachunek z tradycją i konwencjami literackimi, pełen wyolbrzymień, apostrof, mrocznych metafor:

„Oto macie wezbranie żywiołu ludzkiego: zakipiał czas, otwarła się wam topiel rycząca, grzmoty zagłuszają was i nic groźniejszego nie było jeszcze na ziemi. Niestety, balustrada wasza nie wytrzymała, padacie jeden za drugim, krzycząc o ratunek, w nurty tak przez was wysoko cenionej grozy elementu, szалу natury, żywiołów nieokiełznanych. Pozostańcież im wierni. Bierzcie udział w ich dzikim rozpasaniu, wy, którzy kiedyś, oparci poetycznie o żelazny płot, uśmiechaliście się do nich tak zalotnie.”

Dygresja o własnej twórczości, swoista **literacka autorefleksja**, czyli „Róże dla Safony”:

„Jak śmiałaś pisać o różach,
Gdy historia płonęła jak bór w letnim skwarze?”

oraz „Przeciw keep smiling”:

„Był czas radości. A jest chwila taka
Że Bóg nakazał płacz. Więc lepiej płakać”.

Myślicielka pochylona nad zgłębianiem prawa życia i śmierci, tragiczna Kasandra, wreszcie bezsilna kobieta opłakująca ruinę świata i własnego ciała. Świadek mrocznego i ponurego etapu historii. To jest Pawlikowska-Jasnorzewska jaką mniej znamy.

Bibliografia przedmiotu:

- Jerzy Kwiatkowski, Wstęp, w: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Wybór poezji, wyd. 3 rozszerz., Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo, 1972, s. III-CXVI.
- Magdalena Samozwaniec, Zalotnica niebieska, Kraków, Wydawnictwo Literackie, 1973.
- Słownik języka polskiego [online]. Tryb dostępu: <https://sjp.pwn.pl/>, dostępny: 16 października 2025.
- Tymon Terlecki, Podzwonne, w: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Ostatnie utwory, Warszawa 1993, s. 143-151.
- Barbara Zielińska, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska: "Zapis choroby". Agonia jako upokorzenie, „Ruch Literacki” 1995, z. 3, s. 331-338.

SIECIOW@NIE

ANNA MARCOL

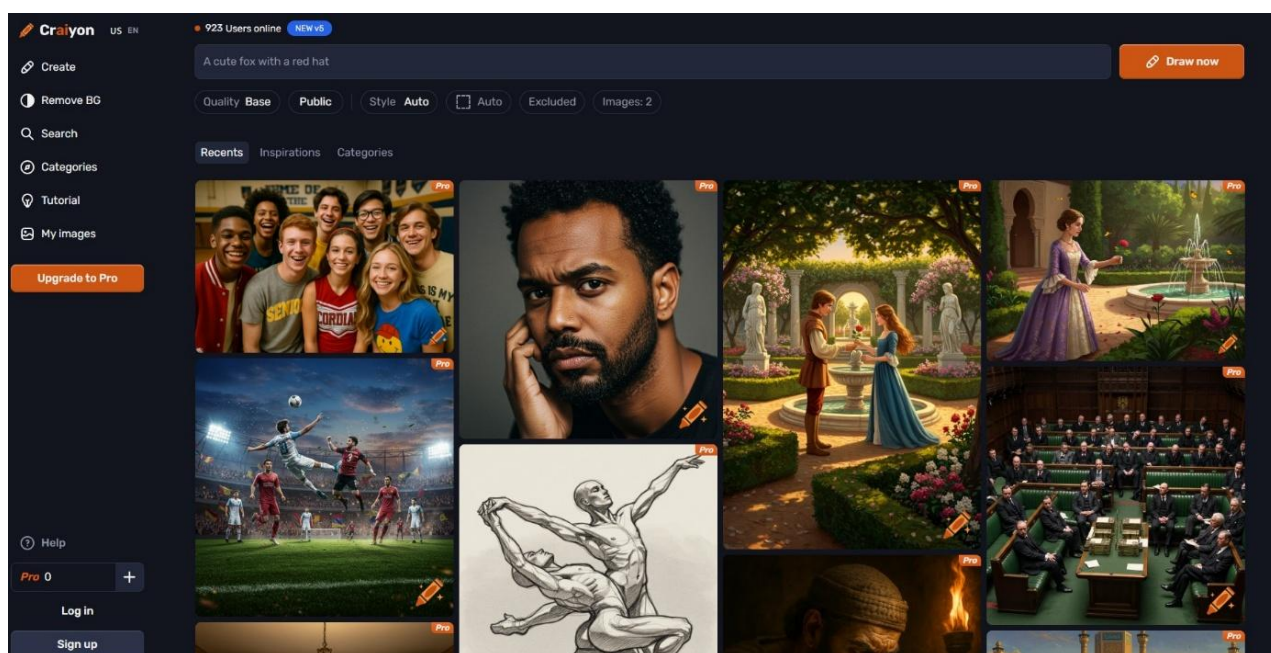
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

CRAIYON – OD SŁÓW DO OBRAZU

Craiyon (dawniej znany jako DALL-E mini) to internetowy generator obrazów oparty na sztucznej inteligencji, który przekształca tekstowe opisy w unikatowe grafiki. Ich tworzenie nie wymaga talentu plastycznego i wiedzy informatycznej. Wystarczy wpisać tekst do okna edycyjnego (opisać, co chcemy zobaczyć), a po chwili pojawią się wygenerowane obrazy. Możemy je zapisać, udostępnić oraz wykorzystać w projektach osobistych i edukacyjnych.

Charakterystyka programu

Program działa w przeglądarce. Jest dostępny pod adresem <https://www.craiyon.com/>, w pięciu oficjalnych wersjach: angielskiej, hiszpańskiej, francuskiej, niemieckiej i portugalskiej, aczkolwiek istnieje możliwość przetłumaczenia strony również na język polski. Z podstawowych funkcji usługi można korzystać za darmo.

Do funkcji bezpłatnych zalicza się:

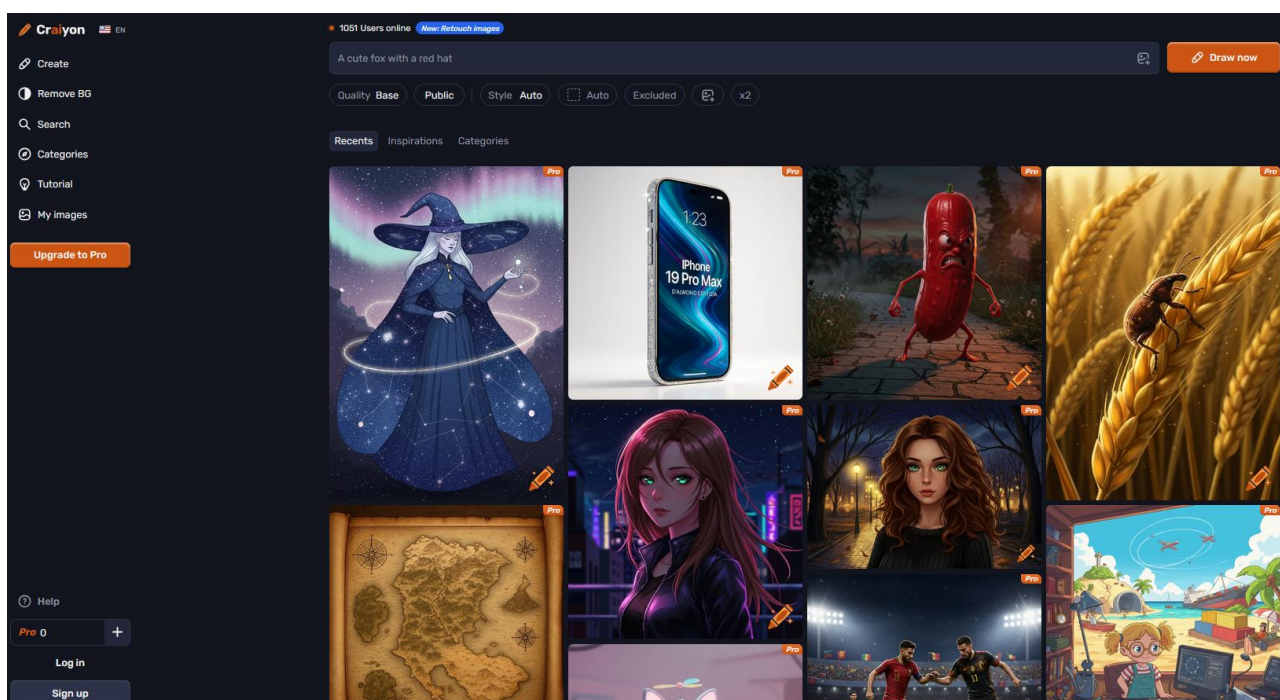
- możliwość korzystania z materiałów wygenerowanych i udostępnionych przez innych użytkowników;
- generowanie obrazów w jakości podstawowej, udostępnianych publicznie;

- tworzenie dwóch propozycji opisanego obrazu jednocześnie;
- korzystanie z usługi po założeniu konta (jeśli chcemy zapisywać tworzone obrazy) lub bez rejestracji;
- zapisywanie i udostępnianie grafik (z logo Craiyon) w standardowym rozmiarze;
- usuwanie tła i jego zastępowanie dowolnym kolorem.

Publikując materiały wygenerowane za darmo, należy pamiętać o ich przypisaniu (podaniu źródła).

Panel użytkownika i rejestracja

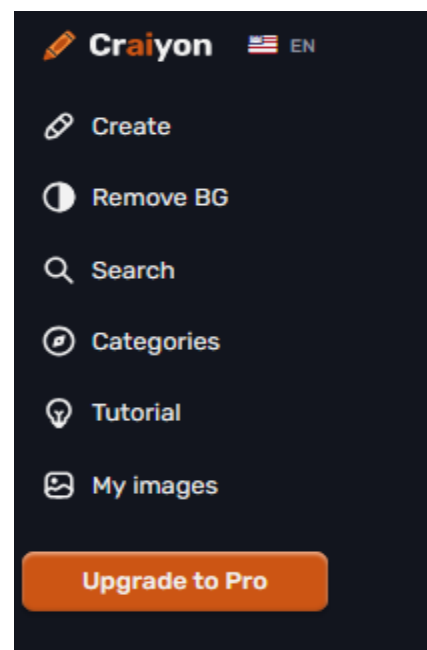
Po otwarciu strony <https://www.craiyon.com/> zobaczymy materiały utworzone przez innych użytkowników, z których można korzystać (np. pobierać wybrane projekty na swoje urządzenie). Nad galerią znajduje się okno edycyjne do generowania własnych grafik, zdjęć czy ilustracji. Z kolei po lewej stronie ekranu umieszczono panel użytkownika.

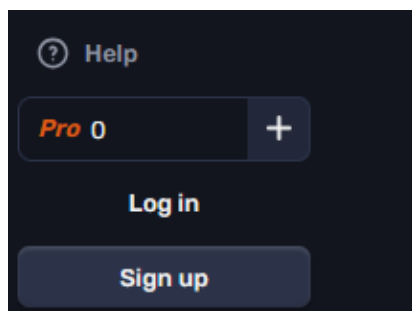

Znajdziemy tam następujące zakładki:

- **Create** – odnośnik do okna edycyjnego (strony głównej),
- **Remove BG** – funkcję umożliwiającą usuwanie tła i jego zamianę lub zapisywanie obrazu z tłem przezroczystym,
- **Search** – przejście do wyszukiwarki,
- **Categories** – obrazy udostępnione przez użytkowników, ułożone wg kategorii tematycznych,
- **Tutorial** – samouczek,
- **My images** – odnośnik do własnych obrazów, które są dostępne po zalogowaniu.

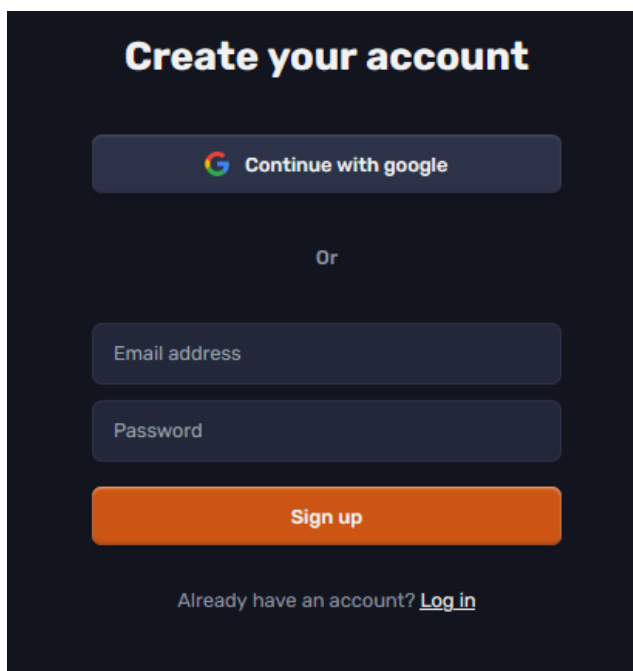
Pod zakładkami umieszczono pomarańczowy przycisk zachęcający do korzystania z funkcji odpłatnych.

Jeszcze niżej znajdziemy link do pomocy – **Help**, znak + odsyłający do zakupu tzw. kredytów oraz formularz logowania (**Log in**) i rejestracji (**Sign up**).

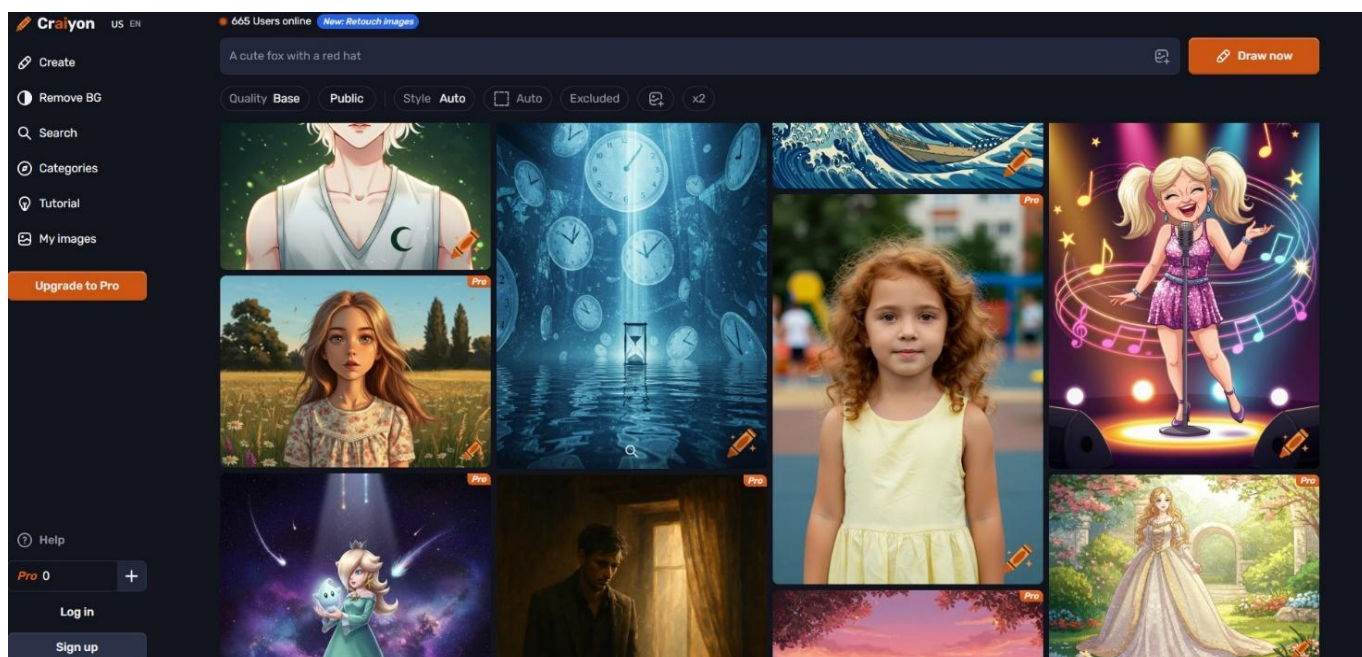
Konto można założyć bezpośrednio na platformie Craiyon lub za pośrednictwem usług Google.

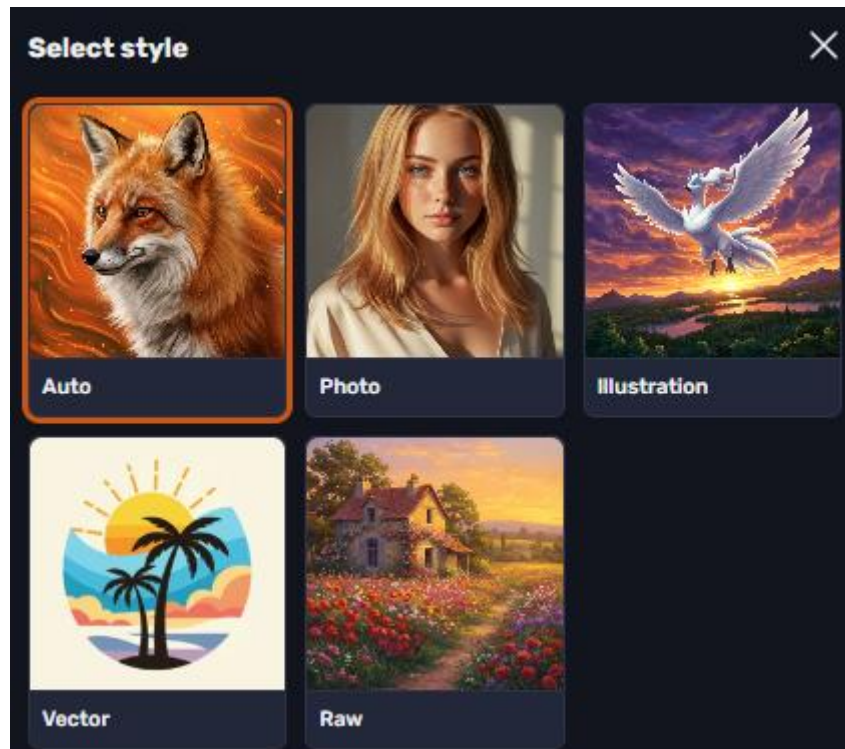
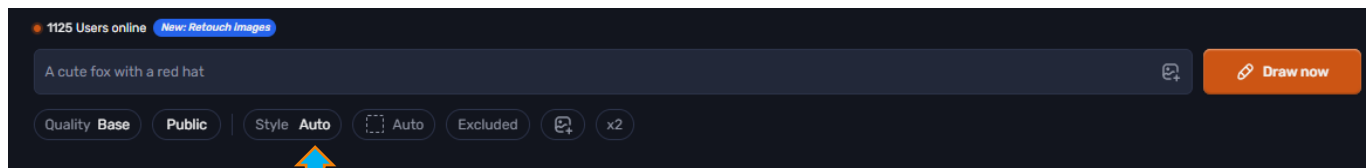
Tworzenie własnych obrazów

Otwieramy platformę Craiyon (<https://www.craiyon.com/>). Od razu trafiamy na stronę z generatorem – zakładka **Create**. Możemy się zalogować na swoim koncie lub korzystać z usługi bez rejestracji.

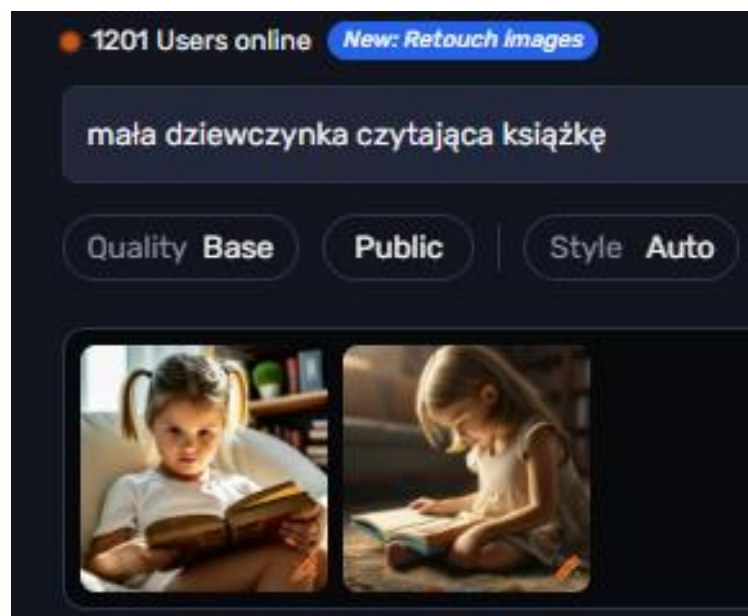
Nad galerią znajdziemy okno, do którego wpisujemy, jaki obraz chcemy wygenerować (można użyć języka polskiego). Jeśli stworzymy go bezpłatnie, będzie miał rozmiar podstawowy i zostanie publicznie udostępniony.

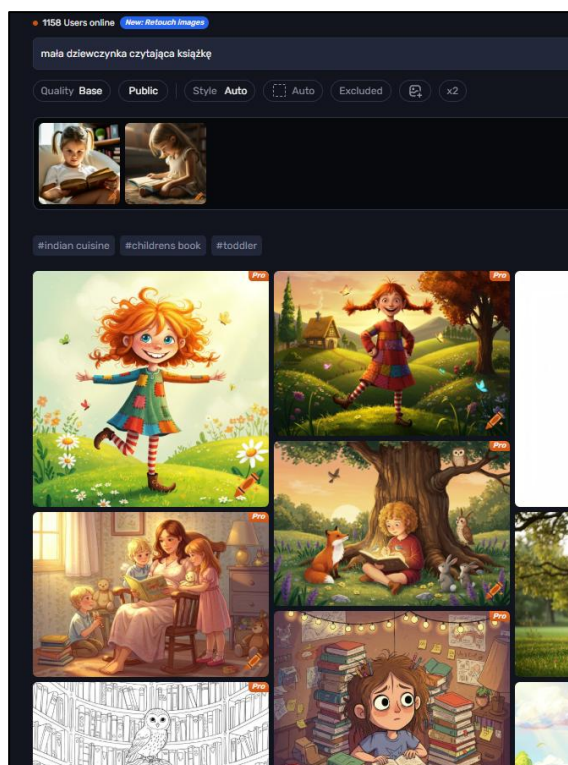
Za darmo mamy możliwość wybrania stylu (**Auto**, **Photo**, **Illustration**, **Vector**, **Raw**), dzięki któremu nasz projekt będzie przypominał fotografię, ilustrację, grafikę wektorową lub dzieło malarskie. Jeżeli nie zaznaczymy, jaki efekt chcemy uzyskać, zostanie wybrany styl domyślny (Auto).

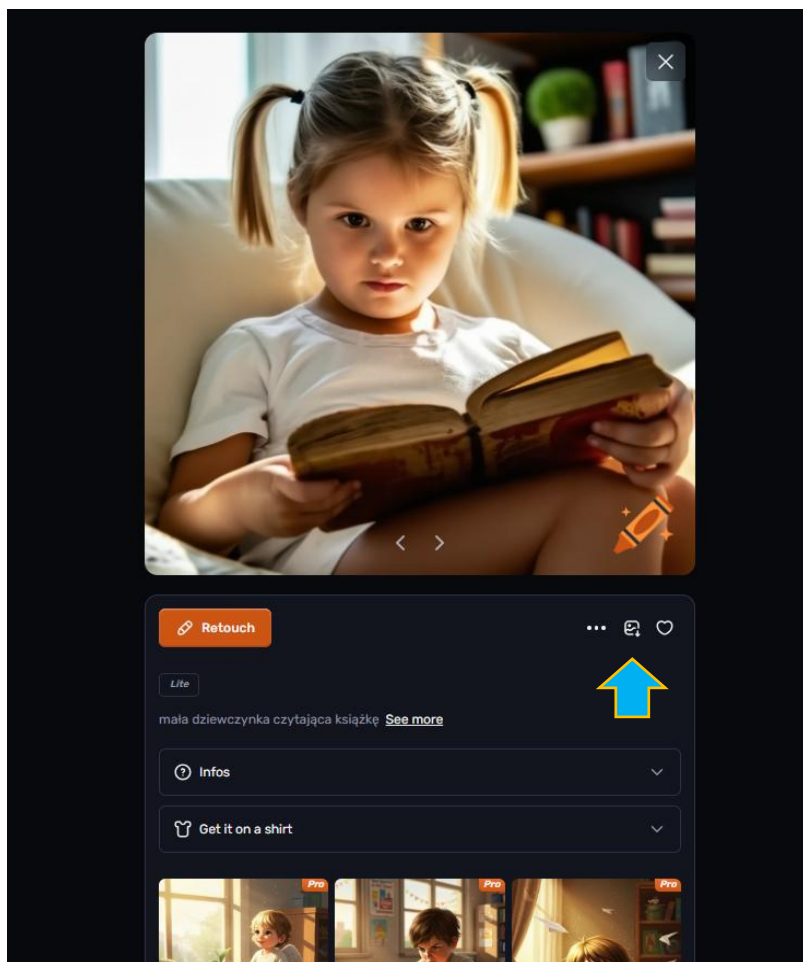
W tym przypadku do generatora wpisano słowa „mała dziewczynka czytająca książkę” i zatwierdzono je przyciskiem **Draw now**. Po chwili pojawiły się dwie wersje obrazu – w formie fotografii.

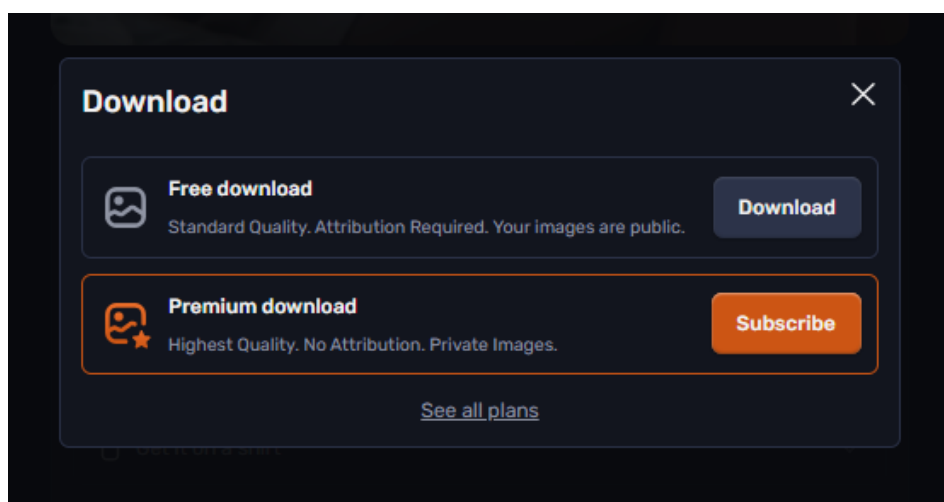
Pod nimi umieszczono wiele materiałów utworzonych przez innych użytkowników, o zbliżonej tematyce.

Aby pobrać wygenerowaną fotografię (swoją lub innego użytkownika), należy ją otworzyć i kliknąć ikonkę z obrazkiem.

Następnie wybieramy opcję **Free download**.

Pobrana fotografia ma standardowy rozmiar i widoczne logo usługi (kredka). Jest dostępna publicznie.

DORADCA METODYCZNY POLECA

ANNA MARCOL

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli “WOM” w Katowicach

SMUTEK, ŚMIERĆ, ŻAŁOBA W LITERATURZE DLA DZIECI **ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE**

Poradniki dla nauczycieli, pedagogów szkolnych i rodziców

1. Dziecko i nastolatek w żałobie : rola nauczycieli i pedagogów / Agnieszka Paczkowska. - Gdańsk : Fundacja Hospicyjna, 2020.
2. Jak rozmawiać z dziećmi o chorobie cierpieniu i śmierci : opowiadania i bajki / Małgorzata Fopka-Kowalczyk. - Warszawa : Difin, 2017.
3. Jak rozmawiać z uczniami o końcu życia i wolontariacie hospicyjnym / red. Józef Binnebesel, Anna Janowicz, Piotr Krakowiak. - Gdańsk : Via Medica, 2009.

Książki dla dzieci

1. 45 naprawdę niezwykłych słoni / Marta Zaremba ; ilustracje Agnieszka Żelewska. - Gdańsk : Fundacja Hospicyjna, 2019.
2. A ja czekam / Davide Cali, Serge Bloch. – Warszawa : Wyd. Hokus-Pokus, [2007].
3. Atlas zaświatów : przewodnik po podziemnych, ziemskich i niebieskich królestwach zmarłych / [tekst] Emily Hawkins ; [ilustracje:] Manasawii ; przełożyła Aleksandra Szkudłapska. - Warszawa : Kropka, 2024.
4. Bracia Lwie Serce / Astrid Lindgren ; przełożyła Teresa Chłapowska ; ilustrowała Ilon Wikland. - Warszawa : Nasza Księgarnia, 2019.
5. Brune / Håkon Øvreås ; ilustrował Øyvind Torseter ; z języka norweskiego przełożyła Milena Skoczko. - Warszawa : Wydawnictwo Dwie Siostry, 2020.
6. Chusta babci / Asa Lind ; ilustracje Joanna Hellgren ; przełożyła ze szwedzkiego Agnieszka Stróżyk. - Poznań : Zakamarki, 2013.
7. Cudowna wyspa dziadka / Benji Davies ; przełożyła Małgorzata Pietrzyk ; [ilustracje Benji Davies]. - Wydanie II. - Kraków : Znak Emotikon, 2021.
8. Czarne życie / Amanda Eriksson ; przełożyła ze szwedzkiego Hanna Dymel-Trzebiatowska. - Gdańsk : EneDueRabe, 2011.
9. Czary mamy / Magda Małkowska ; ilustracje Magda Beneda. - Gdańsk : Fundacja Hospicyjna, 2016.
10. Czekając na jednorożce / Beth Hautala ; tłumaczenie Zuzanna Byczek. - Warszawa : Linia, 2018.

11. Czy tata płacze? / Hilde Ringen Kommedal ; zilustrował Tone K. Lileng ; przełożyła Monika Samsel-Chojnacka. - Gdańsk : Fundacja Inicjatyw Społecznie Odpowiedzialnych, cop. 2008.
12. Czy umiesz gwizdać Joanno? / Ulf Stark ; tłumaczenie Katarzyna Skalska ; ilustracje Anna Hoglund. - Poznań : Wydawnictwo Zakamarki, 2018.
13. Długa wędrówka / Martin Widmark i Emilia Dziubak ; przełożyła Marta Dybula. - Warszawa : Wydawnictwo Mamania - Grupa Wydawnicza Relacja, cop. 2018.
14. Dokąd idziemy, kiedy znikamy? / Isabel Minhós Martins, Madalena Matoso ; tłumaczenie Joanna Kuhn. - Warszawa : Wydawnictwo Kinderkulka, 2018.
15. Dziewczynka i drzewo kawek / Riitta Jalonen ; ilustracje Kristiina Louhi ; przekład z języka fińskiego Iwona Kosmowska. - Warszawa : Wydawnictwo Tatarak, 2008.
16. Dziewczynka z parku / Barbara Kosmowska ; ilustracje Emilia Dziubak. - Warszawa : Wilga, 2025.
17. Esben i duch dziadka / Kim Fupz Aakeson ; [ilustracje] Eva Eriksson ; przełożyła [z duńskiego] Katarzyna Stręk. - Poznań : Media Rodzina, cop. 2006.
18. Gęś, śmierć i tulipan / Wolf Erlbruch ; przełożył Łukasz Żebrowski. - Warszawa : Hokus-Pokus, 2008.
19. Jesień liścia Jasia : opowieść o życiu dla małych i dużych / Leo Buscaglia ; przekład Ewa Wojtych. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, [2023].
20. Jestem Śmierć / Elisabeth Helland Larsen (tekst) & Marine Schneider (ilustracje) ; z języka norweskiego przełożyła Katarzyna Tunkiel. - Warszawa : Krótkie Gatki, 2024.
21. Kiedy kiedyś, czyli Kasia, Panjan i Pangóra / Jarosław Mikołajewski ; zilustrowała Dorota Łoskot-Cichocka. - Warszawa : Słowne Młode, cop. 2022.
22. Koralikowa historia / Magda Małkowska ; ilustracje: Agnieszka Żelewska. - Gdańsk : Fundacja Hospicyjna, 2021.
23. Książka o smutku / Michael Rosen ; ilustracje Quentin Blake ; tłumaczenie Mirosław Mikołajewski. - Warszawa : "Egmont Polska", 2005.
24. Kwiatki od spodu : wszystko, co chcielibyście wiedzieć o śmierci / Katharina von der Gather, Anke Kuhl ; z języka niemieckiego przełożyła Anna Kierejewska. - Warszawa : Wydawnictwo Dwie Siostry, 2025.
25. Malutki lisek i wielki dzik : świt / [scenariusz i rysunki] Berenika Kołomycka. - Warszawa : Wydawnictwo Egmont Polska, cop. 2024.
26. Mała książka o śmierci / tekst i rysunki Pernilla Stalfelt ; przekład Iwona Jędrzejewska. – Wydanie II. - Warszawa : Wydawnictwo Czarna Owca, cop. 2020.
27. Marvin / Marta Guśniowska ; ilustracje Robert Romanowicz. - Gdańsk : Tashka, 2020.
28. Między światem a zaświatem : opowieści dla ludzi małych i dużych / Katarzyna Jackowska-Enemuo ; ilustracje: Nika Jaworowska-Duchlińska. - Poznań : Wydawnictwo Albus, cop. 2022.
29. Niebo / Bruno Gibert ; [tłumaczenie z języka francuskiego Julian Kutyla]. - Warszawa : Wydawnictwo Wytwórnia, 2011.
30. Niebo za domem / Gaute Heivoll ; il. Øyvind Lauvdahl ; przekł. Milena Skoczko. - [Gdańsk] : Fundacja Inicjatyw Społecznie Odpowiedzialnych, 2009.
31. Niedźwiadek / Marta Guśniowska ; ilustracje Ewa Poklewska-Koziełło. - Warszawa : Wilga, 2023.

32. Niezłe ziółko / Barbara Kosmowska ; ilustracje Emilia Dziubak. - Wydanie 10. - Łódź : Wydawnictwo Literatura, 2024.
33. O bracie, który nie opowiadał bajek / Magda Lic ; ilustracje Agnieszka Żelewska. - Gdańsk : Fundacja Hospicyjna, 2022.
34. O kurze, która opuściła podwórze / tekst Hwang Sun-mi ; ilustracje Joanna Rusinek ; z języka koreańskiego przełożyły Edyta Matejko-Paszkowska i Choi Sung Eun (Estera Czoj). - Skarżysko-Kamienna : Kwiaty Orientu, [2022].
35. Odnaleźć spokój : wspieralnik dla dziecka po stracie, który pomoże mu zrozumieć swoje uczucia i poczuć się lepiej / Mia Roldan ; przekład: Joanna Sugiero ; [ilustracje: Olga Angelloz]. - Wydanie pierwsze w języku polskim. - Sopot : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2024.
36. Oskar i pani Róża / Eric-Emmanuel Schmitt ; przekład Barbara Grzegorzewska. - Wydanie. 5. - Kraków : Znak Litera Nova, 2023.
37. Ostatni dżem babci / Alicja Dyrda ; zilustrowała Ola Woldańska-Płocińska. - Szczecin : natuli dzieci są ważne, 2021.
38. Pan Stanisław odlatuje / Justyna Bednarek, Paweł Pawlak. - Warszawa : Wydawnictwo "Nasza Księgarnia", 2019.
39. Plasterki na tęsknotę / Ewa Zawisza-Wilk ; zilustrował Paweł Wąsowicz. - Łódź : Studio Koloru, cop. 2021.
40. Puste miejsce po zajączku / [text] John Dougherty ; [illustrations] Thomas Docherty ; przełożył Marcin Brykczyński. - Kielce : Wydawnictwo Jedność, cop. 2023.
41. Rok szczura / Clare Furniss ; z języka angielskiego przełożyła Katarzyna Roslan. - Warszawa : Wydawnictwo Dwie Siostry, 2016.
42. Sekrety zmarłych : odkryj tajemnice, które zabrali do grobu / [text] Matt Ralphs ; [illustration] Gordy Wright ; [przekład: Kazimierz Pytko]. - Warszawa : Harperkids, cop. 2022.
43. Serce w butelce / Oliver Jeffers ; tł. Ewa Świerżewska. - Warszawa : Wydawnictwo Tekturka, cop. 2021.
44. Siedem sowich piór : [pamiętnik mojej choroby] / Katarzyna Ryrych. - Łódź: Wydawnictwo Literatura, 2020.
45. Smacznego, proszę Wilka! / Marta Guśniowska ; ilustracje Jaga Słowińska. - Warszawa : Tashka, 2018.
46. Śmierć w rodzinie : trudne sprawy / [tekst Dominika Gałka, ilustracje Patrycja Godula]. - [Wydanie drugie]. - Bielsko-Biała : Konrad Sobik, 2024.
47. Śnieżna siostra : opowieść świąteczna / Maja Lunde ; zilustrowała Lisa Aisato ; przełożyła Milena Skoczko. - Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2024.
48. Świat według dziadka / Zofia Stanecka ; ilustracje Marianna Sztyma. - Warszawa : Burda Media Polska, cop. 2021.
49. Tatko napraw-to / Dimity Powell ; [ilustracje] Nicky Johnston ; przekład Tomasz Zymer. - Konstancin-Jeziorna : Nobell Wydawnictwo, 2023.
50. Tato! / Svein Nyhus ; przełożyła z norweskiego Helena Garczyńska. - Gdańsk : EneDueRabe, 2008.
51. Tkaczka chmur / Katarzyna Jackowska-Enemuo ; ilustracje Marianna Sztyma. - [Poznań] : Wydawnictwo Albus, cop. 2021.
52. Trzecie życzenie Tumbo / Magda Małkowska ; ilustracje Agnieszka Żelewska. - Gdańsk : Fundacja Hospicyjna, 2018.

53. Tsatsiki i miłość / Moni Nilsson ; ilustracje Pija Lindenbaum ; przełożyła ze szwedzkiego Barbara Gawryluk. - Poznań : Zakamarki, 2012.
54. Tyle miłości nie może umrzeć / Moni Nilsson ; ilustrowała Joanna Hellgren ; przełożyła ze szwedzkiego Agnieszka Stróżyk. - Poznań : Zakamarki, 2021.
55. W pogoni za życiem / Przemysław Wechterowicz ; [ilustracje] Emilia Dziubak. - Warszawa : Wydawnictwo Ezop, 2023.
56. Wielka ucieczka dziadka / David Walliams ; ilustracje Tony Ross ; z języka angielskiego przełożyła Karolina Zaremba. - Piastów : Dom Wydawniczy Mała Kurka, 2025.
57. Wróć, mój Wilku, wróć / Sandra Dieckmann ; przekład Małgorzata Cebo-Foniok. - Wydanie 4. - Warszawa : Wydawnictwo Amber, 2023.
58. Wszędzie i we wszystkim / Pimm van Hest ; Sassafras De Bruyn ; [tłumaczenie Magdalena Stonawska]. - Warszawa : CoJaNaTo, cop. 2019.
59. Za siódmą górą / Magda Małkowska ; ilustrowała Hanna Kmieć. - Gdańsk : Fundacja Hospicyjna, 2017.
60. Zaczarowany ogród dziadka / Aida Amer ; ilustracje Agnieszka Żelewska. - Gdańsk : Fundacja Hospicyjna, 2018.
61. Żegnaj, niedźwiadku / Jane Chapman ; przełożył Michał Rusinek. - Warszawa : Wilga, 2022.
62. Żegnaj, panie Muffinie! / Ulf Nilsson, Anna-Clara Tidholm ; przełożyła ze szwedzkiego Hanna Dymel-Trzebiatowska. - Gdańsk : EneDueRabe, 2008.
63. Życie : co to takiego? / tekst Oscar Brenifier ; ilustracje Jerome Ruillier ; przełożyła z francuskiego Magdalena Kamińska-Maurugeon. – Wydanie 1, nakład 3. - Poznań : Zakamarki, 2014.

Z RELACJI UCZESTNIKA

ANNA MARCOL

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

DANUTA ZOŁOŃSKA

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Józefa Pankiewicza w Katowicach

SPRAWOZDANIE Z WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU RECYTATORSKIEGO „W KRĘGU POEZJI MARII PAWLIKOWSKIEJ-JASNORZEWSKIEJ”

Senat Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił rok 2025 Rokiem Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej – jednej z najważniejszych polskich poetek. Twórczość tej urodzonej w Krakowie wnuczki, córki i siostry wielkich Kossaków od lat jest obiektem badań największych autorytetów i nadal cieszy się popularnością. Jej tomiki są stale wznawiane i tłumaczone na języki obce. Inspirują innych artystów, stając się podstawą utworów muzycznych.

W tegoroczne obchody wpisał się Wojewódzki Konkurs Recytatorski „W kręgu poezji Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej”, zorganizowany przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. J. Lompy w Katowicach, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. J. Pankiewicza w Katowicach oraz Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich – Oddział w Katowicach. Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem Pani Aleksandry Dyli – Śląskiej Kurator Oświaty oraz Rady Głównej TNBSP.

Konkurs odbył się 4 grudnia 2025 roku, w siedzibie PLSP przy ulicy Ułańskiej 7A. Był adresowany do uczniów szkół podstawowych (klasy 7-8) i ponadpodstawowych z terenu województwa śląskiego. Towarzyszyły mu następujące cele: popularyzacja twórczości patronki roku 2025, rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości na słowo poetyckie, doskonalenie warsztatowych umiejętności recytatorskich, odkrywanie młodych talentów oraz integracja środowiska utalentowanej młodzieży.

Zadanie każdego uczestnika polegało na wyborze i interpretacji wybranego utworu poetki. Zaproszenie do udziału w konkursie przyjęło 16 szkół działających w: Katowicach, Mysłowicach, Rudzie Śląskiej, Zabrze, Tarnowskich Górach, Żorach i Mikołowie. Ostatecznie do siedziby szkoły przybyło 32 uczniów ze swoimi opiekunami.

Po wprowadzeniu, którego celem było przypomnienie życia i twórczości M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej oraz koncercie uczniów Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. W. Kilara w Katowicach, przystąpiono do recytacji wierszy „polskiej Safony”. W pierwszej kolejności wysłuchano interpretacji uczniów szkół podstawowych, a następnie (po przerwie) ich starszych koleżanek. Wystąpieniom towarzyszyły wizualizacje stworzone z obrazów namalowanych przez uczniów PLSP, nawiązujących do twórczości poetki.

Recytacje oceniało Jury, w skład którego weszli: Joanna Waszkowska (przewodnicząca) – Superbelferka, polonistka, doradczyni metodyczna dla nauczycieli języka polskiego w Regionalnym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach, Ewa Piątek – nauczycielka bibliotekarka Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Katowicach, polonistka, organizatorka akcji promujących literaturę wśród dzieci i młodzieży oraz Wojciech Wójcik – aktor filmowy i serialowy, absolwent Szkoły Aktorskiej Teatru Śląskiego.

Po zakończeniu obrad omówiono wyniki konkursu oraz wręczono nagrody. Ze względu na wysoki poziom konkursu przyznano także równorzędne wyróżnienia.

W pierwszej kategorii (szkoły podstawowe) zwyciężyli:

- Mateusz Lysik (I miejsce, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 27 w Katowicach),
- Wanda Rał (II miejsce, Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. S. Moniuszki w Katowicach),
- Hanna Świerk (III miejsce, Szkoła Podstawowa nr 54 im. M. Konopnickiej w Katowicach),
- Róża Barska (wyróżnienie, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 27 w Katowicach).

W drugiej kategorii (szkoły ponadpodstawowe) – nagrodzono i wyróżniono sześć uczennic:

- Jadwigę Rał (I miejsce, Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna II stopnia im. K. Szymanowskiego w Katowicach),
- Amelię Próbę (II miejsce, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. J. Pankiewicza w Katowicach),
- Oliwię Oczkowicz (III miejsce, II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. M. Konopnickiej w Katowicach),
- Emilię Ciupińską (wyróżnienie, II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. M. Konopnickiej w Katowicach),
- Kalinę Jóźwiak (wyróżnienie, I Liceum Ogólnokształcące im. prof. Z. Religi w Zabrze),
- Emilię Żylak (wyróżnienie, II Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica w Tarnowskich Górach).

Wojewódzki Konkurs Recytatorski odbył się po raz trzeci. We wcześniejszych edycjach promowano twórczość Wisławy Szymborskiej (2023) i Kazimierza Wierzyńskiego (2024) – patronów danych lat. Ze względu na duże zainteresowanie tą inicjatywą planowana jest jej kontynuacja.

Konkurs otworzy: Joanna Nowrot – dyrektor PLSP w Katowicach, Anita Góral – dyrektor PBW w Katowicach oraz Anna Marcol – prezes Rady Głównej TNBSP w Katowicach. Fot. Agnieszka Zommer.

Konkurs prowadziła Katarzyna Herich – nauczyciel bibliotekarz PBW w Katowicach. Fot. Agnieszka Zommer.

Uczennica Amelia Próba – zdobywczyni II miejsca w kategorii szkół podnadpodstawowych. Fot. Agnieszka Zommer.

Laureaci reprezentujący szkoły podstawowe z Jury. Fot. Agnieszka Zommer.

Laureatki reprezentujące szkoły ponadpodstawowe z Jury. Fot. Agnieszka Zommer.

Województwo
Śląskie

Jednostka Oświatowa
Samorządu Województwa Śląskiego